

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Redactioneel Strafbld Themanummer Artikel 12 Sv

Lange, A. de; Cleiren, C.P.M.

Citation

Lange, A. de, & Cleiren, C. P. M. (2009). Redactioneel Strafbld Themanummer Artikel 12 Sv. *Strafbld*, 7(5), 451-452. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/15860>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/15860>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

REDACTIONEEL

De beklagprocedure is van zijn stoffige imago af. Zaken als de Vuurwerkcramp, Sylvia Millecam, de Schipholbrand en Geert Wilders, en ook de toegenomen aandacht voor het slachtoffer zorgen ervoor dat de procedure in het middelpunt van de belangstelling staat. Die aandacht is ook terecht. De procedure is voor slachtoffers van strafbare feiten een 'laatste redmiddel' en het is tegelijkertijd een van de weinige reële mogelijkheden om controle uit te oefenen op de vervolgingsbeslissingen van het in dit opzicht zo machtige Openbaar Ministerie.

Een onderzoek naar het functioneren van die procedure eind 2004, dat uitmondde in een bundel voor de Prinsengrachtreeks, markeert de aanvang van (een hernieuwde, meer wetenschappelijke) belangstelling voor die procedure.¹ In Strafblad nummer 5 van 2008, gewijd aan het thema Nieuw procesrecht volgde de bijdrage van Cleiren: 'De procedure van het beklag tegen niet-vervolging op de schop'. In die bijdrage werden, mede op basis van historische en institutionele argumenten, aanknopingspunten en openingen geboden voor een andere wijze van denken over de procedure van het beklag tegen niet-vervolging. Inmiddels is de praktijk weer aan zet. Gedurende de hovenconferenties is zoals hierna zal blijken uitvoerig van gedachten gewisseld over de toekomst van de beklagprocedure, hetgeen heeft geresulteerd in een voorstel tot wetswijziging, door de hoven geconcipieerd en in april van dit jaar verzonden aan de Raad voor de rechtspraak met het verzoek het voorstel door te geleiden naar de Minister van Justitie. Alles overziend zijn er veel functies verbonden

aan de beklagregeling: controle op Openbaar Ministerie in het algemeen; controle op een concrete beslissing van een officier van justitie; de institutionele verhouding tussen het Openbaar Ministerie en de zittende magistratuur; het voorkomen van verdergaande politieke controle op individuele sepotbeslissingen; het respect voor de belangen van de individuele belanghebbenden, enzovoort. In dit themanummer van Strafblad worden posities gekozen, die tezamen met de eerdere bijdrage van Cleiren (opnieuw) stof geven voor discussie!

In de rubriek *Regelgeving* neemt *Gras* ons mee naar de jaarlijkse hovenconferenties, waarbij de gerechtshoven onderling afstemmen hoe zij met de beklagprocedure zullen omgaan. Dat het niet bij praten blijft, blijkt wel uit het feit dat zij ook met concrete voorstellen tot wetswijziging komen. Kennelijk hebben de gerechtshoven behoefte aan de nu nog niet bestaande modaliteit van een 'voorwaardelijk' bevel vervolging. In het wetsvoorstel is ook opgenomen dat het hof binnen zes maanden na ontvangst van het klaagschrift een beslissing neemt. Dit laatste is om tegemoet te komen aan de algemeen gevoelde wens de duur van de procedure te bekorten. Die wens leeft kennelijk ook in de politiek. Recent nog hebben Teeven (VVD) en Van der Staaij (SGP) hierover kamervragen gesteld. In de rubriek *Rechtspraak* laat *De Roos* ons kennismaken met een grote variëteit aan onderwerpen die tijdens een beklagprocedure aan de orde kunnen komen, zoals het zelfbeschikkingsrecht van een patiënt versus de zorgplicht van een zorgverlener, buitenproportioneel politiegeweld, de im-

1 S.J.A.M. van Gend & G.J. Visser (red.), *Prinsengrachtreeks 2004, 04/2*, Gerechtshof Amsterdam, Ars Aequi Libri 2004.

munitieit van de kerncentrale te Petten. Hij laat ons ook in de keuken kijken van de procedure zelf door te laten zien dat er ook ruimte is voor mediation. In zijn *Column* klaagt *Van Oven* dat hij onze beklagprocedure en de Nederlandse variant van het opportuniteitsbeginsel aan zijn buitenlandse collega's niet uit kan leggen, en komt tot de (impliciete) conclusie dat hij het ook zelf niet helemaal kan volgen.

Het *eerste artikel* is van de hand van *Van der Leij*. Hij benadert de beklagprocedure vanuit de positie van het slachtoffer. Hij stelt een extra toetsing voor die dan uitgevoerd moeten worden door het Openbaar Ministerie zelf, waarbij het slachtoffer in de gelegenheid moet worden gesteld zijn mening over het gepleegde feit kenbaar te maken. Als er dan vervolgens toch wordt geklaagd kan het gerechtshof volstaan met een marginale toets. Een soortelijk idee is eerder geopperd door *Cleiren* in haar hiervoor genoemde bijdrage. Overigens is hij van mening dat het gerechtshof de beklagprocedure meer inhoud zou kunnen geven door te bemiddelen tussen klager en beklagde. Ook *Gonzales*, de auteur van het *tweede artikel* kijkt naar de beklagprocedure vanuit de positie van het slachtoffer. Zij bespreekt de praktijk en komt dan tot de conclusie dat het Openbaar Ministerie en de beklagrechtster te weinig rekening houden met de positie die het slachtoffer intussen heeft verworven. In het *derde artikel* laat *De Lange* zien wat de beklagprocedure kan betekenen voor de criminele politiek van het Openbaar Ministerie. Hij is van mening dat het resultaat van de procedure op zijn minst als prestatie-indicator kan dienen waarmee de volledigheid, de adequaatheid en de integriteit van de criminele politiek kan worden gemeten, terwijl de gerechtshoven ook zelf aan die

criminele politiek een (aanvullende) bijdrage zouden kunnen leveren. Daarvoor dient dan wel de positie van de klager in de procedure aanzienlijk te worden versterkt. Die heeft daar volgens *De Lange* ook alle recht op. Dat recht ontleent de klager aan het feit dat er zonder een inbreuk op zijn rechtsgoed überhaupt geen sprake is van een strafbaar feit, zodat invloed in de vorm dat hij tijdens de procedure alle ruimte krijgt zijn belang te expliciteren op zijn plaats is. Ook *Schalcken* heeft het in de *vierde bijdrage* over het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie en de controle daarop door de onafhankelijke rechter in de beklagprocedure. In zijn columnachtige bijdrage bespreekt hij een aantal thema's die er op dit moment in het maatschappelijk debat toe doen. Het betreft onder meer de verantwoordelijkheid van overheden en publieke functionarissen, graaiende bankiers die met belastinggeld in het zadel worden gehouden en besturen van ziekenhuizen, nutsbedrijven en woningcorporaties die ondanks wanbeleid zichzelf goed voorzien van gemeenschapsgeld. Hij vermoedt dat het Openbaar Ministerie niet staat te trappelen om in dit soort zaken tot vervolging over te gaan. Toezicht door een onafhankelijke rechter op het sepotbeleid van het Openbaar Ministerie is volgens hem dan ook dringend noodzakelijk.

De redactie wenst u veel leesplezier. Er komt ook een vervolg. Tijdens het bestuderen van de hiervoor genoemde bijdragen is bij de reactie het idee ontstaan om medio volgend jaar een themanummer te wijden aan het opportuniteitsbeginsel.

Mr. A. de Lange en prof. mr. C.P.M. Cleiren